

Op te bergen
in de band van
18 september 2002

*de leden van de commissie wordt
verzocht hun eventuele opmerkingen
binnen acht dagen na ontvangst aan
de secretaris van de commissie
mede te delen.*

Verslag

van de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie

gehouden op 28 augustus 2002

INHOUD

Opening	2
Mededelingen	2
Vaststelling van de agenda	2
Verslagen vergaderingen	3
Ingekomen stukken	3
IPO-aangelegenheden	4
Inrichting Statengriffie	4
Evaluatie werkgelegenheidsinitiatieven en maatschappelijke participatie	10
Verslag NHI-parlementariërsforum	12
Aanpassing van de heffing en invordering van provinciale belastingen aan de gewijzigde Provinciewet	13
BTW-compensatiefonds	13
Subsidie containerterminal MCS te Meppel	13
Jaarstukken 2001	15
Sluiting	23
Toezeggingen	24

STATENCOMMISSIE BESTUUR, FINANCIËN EN ECONOMIE

Verslag van de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie, gehouden op 28 augustus 2002 in het provinciehuis te Assen.

Aanwezig:

mevrouw A. de Widt-Nieuwenhuizen
(VVD, voorzitter)

H. Baas (ChristenUnie)

K.N. Blanksma (GroenLinks)

A. Boer (PvdA)

J.W.M. Engels (D66)

A.J. Gaasbeek (OSD)

R.C.M. van Glansbeek (CDA)

Ch.C. de Haas (OPD)

F.A.J. Harleman (GroenLinks)

H. Holman (CDA)

F. Ietswaart (D66)

mevrouw N. Nieuwenhuizen (OPD)

W. Nijenbrinks (VVD)

J.H. Schaap (PvdA)

K.H. Smidt (VVD)

K.J. de Vries (CDA)

A. Wendt (ChristenUnie)

Voorts aanwezig:

S.B. Swierstra (VVD, gedeputeerde)

H. Weggemans (PvdA, gedeputeerde)

J.D. Nauta (secretaris)

mevrouw N. Gerritsen

Met kennisgeving afwezig:

R.W. Klein Nulent (PvdA)

mevrouw G.M. Remmelts-Mulder (VVD)

S.A. van der Schoot (Ouderenpartij)

1. Opening

De VOORZITTER opent de vergadering. Zij wijst erop dat het de eerste vergadering van deze commissie is volgens een enigszins duaal systeem.

Over de voorbereiding van de vergadering zijn de staten bij brief van 15 augustus geïnformeerd. In die brief wordt erop gewezen dat het de staten werkende wijs duidelijk zal worden waar de kansen en valkuilen van het duale systeem liggen. Omdat het Presidium de voorlopige agenda vaststelt, is het goed dat de staten weten wanneer het Presidium vergadert.

De heer Kessens, die tijdens de voorlichting op 21 augustus aanwezig was en later de verschillende fracties heeft bezocht, observeert de commissievergaderingen van deze week en de komende statenvergadering.

2. Mededelingen

De VOORZITTER deelt mee dat bericht van verhindering tot het bijwonen van de vergadering is ontvangen van mevrouw Remmelts en de heren Klein Nulent en Van der Schoot.

De heer NIJENBRINKS deelt mee dat mevrouw Remmelts inmiddels alweer de eerste stappen in het provinciehuis heeft gezet: zij is in de fractievergadering verschenen. Hij verwacht dat zij binnenkort ook de commissie- en statenvergaderingen weer zal bijwonen.

De VOORZITTER deelt vervolgens mee dat de heer Willemse per e-mail heeft laten weten te stoppen met zijn werk voor de fractie van de ChristenUnie in provinciale staten (PS), dat hij de commissieleden dankt voor de prettige samenwerking, dat hij veel heeft geleerd en vaak met veel plezier aan de discussies heeft deelgenomen.

De heer BAAS zegt dat zijn fractie op korte termijn per brief zal medelen dat de heer Wendt in ieder geval tot de verkiezingen de plaats van de heer Willemse zal innemen.

3. Vaststelling van de agenda

De VOORZITTER heeft van verschillende fracties gehoord dat de bespreking van het stuk dat geagendeerd is onder punt 13 niet adequaat kon worden voorbereid, omdat het te laat is ontvangen. Gelet op de noodzaak van snelle besluitvorming en omdat het haar ongewenst lijkt een extra commissievergadering uit te schrijven, stelt spreekster voor het stuk van de agenda af te voeren en het rechtstreeks in de staten te behandelen.

De heer HARLEMAN vraagt of het wel de bedoeling was dit statencommissiestuk in de staten te behandelen.

De VOORZITTER zegt dat een commissievergadering wordt gehouden ter voorbereiding van de besluitvorming in de staten, maar dat er geen enkel bezwaar is om de besluitvorming rechtstreeks in de staten te doen.

De heer BLANKSMA meent dat het in bepaalde gevallen mogelijk moet zijn stukken te behandelen ondanks dat termijnen overschreden zijn. Hierbij zouden de volgende criteria kunnen gelden:

- het stuk moet niet te lang en niet te ingewikkeld zijn;
- het stuk is aangekondigd.

Dit stuk voldoet aan die criteria. Wat GroenLinks betreft wordt het nu behandeld.

De heer NIJENBRINKS kan een deel van het betoog van GroenLinks wel onderschrijven, maar omdat het stuk ook rechtstreeks naar de statenvergadering kan, is zijn fractie ervoor het van de agenda af te voeren.

De heer IETSWAART zegt dat zijn fractie het stuk wel heeft besproken, maar er begrip voor heeft dat de behandeling wordt uitgesteld.

De heer SCHAAP zegt wel in te stemmen met uitstel, maar wijst erop dat het feit dat een stuk een dag te laat is ontvangen, niet altijd hoeft te leiden tot wijziging van de agenda.

De VOORZITTER zegt toe na te zullen denken over de door de heer Blanksma genoemde criteria. Zij constateert overigens instemming met haar voorstel.

Vervolgens vraagt zij de commissie of zij nog punten aan de agenda wenst toe te voegen.

De heer BLANKSMA verzoekt om agendering van de brief onder agendapunt 5, Voortgang 2001 projecten Noodhulp Molukken.

De VOORZITTER wijst erop dat dit voorstel moet worden gedaan als agendapunt 5 aan de orde is.

De heer BLANKSMA heeft uit de brief van het Presidium begrepen dat juist bij de behandeling van de vaststelling van de agenda hierom moet worden gevraagd, maar hij komt er bij agendapunt 5 op terug.

De heer IETSWAART vindt dit vreemd, omdat nu de agenda wordt vastgesteld.

De VOORZITTER wijst erop dat de brief dan voor de volgende commissievergadering wordt geagendeerd. Overigens kan men, zo gauw men de lijst van ingekomen stukken onder ogen krijgt, het Presidium om agendering verzoeken. Daarmee hoeft dus niet tot de commissievergadering te worden gewacht.

De heer BLANKSMA heeft het zo opgevat dat alleen wanneer een inhoudelijke discussie wordt gewenst, dit vooraf moet worden gemeld, terwijl een korte verklaring ook in de vergadering zelf kan worden aangekondigd.

4. Verslagen vergaderingen

4.1. Verslag van de vergadering van 29 mei 2002

4.2. Verslag van de gecombineerde vergadering van de Statencommissies Ruimte, Infrastructuur en Mobiliteit en Bestuur, Financiën en Economie van 18 juni 2002

Deze verslagen worden conform het ontwerp vastgesteld.

5. Ingekomen stukken

De heer BLANKSMA leest in de brief over de voortgang 2001 projecten Noodhulp Molukken wat het college van plan is de staten voor te leggen en wanneer. Hij herinnert aan de herhaalde toezegging van het college dat de Nota buitenland voor de afgelopen zomervakantie zou verschijnen. Kan worden uitgelegd waarom dat niet is gelukt?

De VOORZITTER heeft de indruk dat zij over het plaatsen op de agenda niet helemaal duidelijk is geweest. Zij zal nog eens nagaan of de brief van het Presidium over dit punt wel helder was. Zij verzoekt het college nu toch te reageren.

De heer BLANKSMA meent toch echt goed te handelen.

De heer WENDT wijst erop dat in de Statencommissie Cultuur en Welzijn (CW) meer dan een halfuur over de ingekomen stukken is gesproken.

De VOORZITTER zegt dat dit niet de bedoeling van het Presidium was.

De heer SWIERSTRA zegt dat het college er steeds van uit is gegaan dat de Nota buitenland voor de zomervakantie zou verschijnen. Dat is om een aantal redenen niet gelukt:

- andere stukken kregen voorrang;
- over de omvang en de diepgang van de nota liepen de meningen in het college uiteen.

Er wordt nu aan de nota gewerkt. Over enkele deelgebieden zijn de staten inmiddels geïnformeerd. Zo hebben zij een notitie gekregen over de noodhulp aan de Molukken.

De heer BLANKSMA vraagt of de verschillen van mening binnen het college inmiddels zijn verdwenen.

De heer SWIERSTRA zegt dat op basis van het plan van aanpak de nota vormgegeven wordt. Of het college het helemaal eens is blijkt pas als het stuk ter goedkeuring wordt voorgelegd.

De heer BLANKSMA meent dat de mate waarin het college het eens is van invloed is op het halen van de genoemde data.

De heer SWIERSTRA gaat ervan uit dat die data gehaald worden.

De VOORZITTER zegt dat het niet de bedoeling is naar aanleiding van ingekomen stukken een discussie te hebben.

De heer ENGELS verzoekt het Presidium de mogelijkheid van het direct in de vergadering behandelen van ingekomen stukken, te heroverwegen.

De heer SWIERSTRA wijst erop dat, zodra men de voorlopige agenda ontvangt, het Presidium kan worden gemeld dat men een stuk wil behandelen. Dan kunnen ook de andere fracties zich op een behandeling voorbereiden.

De VOORZITTER zegt deze suggestie al eerder te hebben gedaan. Vervolgens concludeert zij dat de commissie heeft besloten de op de lijst van ingekomen stukken voorkomende stukken af te doen conform het voorstel.

6. IPO-aangelegenheden

Geen.

7. Statenstuk 967, Inrichting Statengriffie

De heer BAAS heeft met instemming kennisgenomen van dit stuk, waarmee op verantwoorde wijze invulling wordt gegeven aan de ambtelijke ondersteuning van de staten in het duale bestel. Met het gekozen model, namelijk secretariële en procesmatige ondersteuning, stemt zijn fractie in. De inhoudelijke kant van het werk moeten de fracties zelf vormgeven.

De interactie tussen de statengriffier en de directeur/secretaris is van groot belang voor het goed functioneren van de staten. Die interactie is vooral van belang op gebieden waar belangen van college en staten kunnen botsen. Overigens zijn de implicaties van een dergelijke belangen tegenstelling spreker nog niet duidelijk. In hoeverre is infoverstreking afdwingbaar en hoe kan

worden gegarandeerd dat de politiek alle informatie krijgt die zij nodig heeft? Veel zal afhangen van het communicatief en politiek invoelingsvermogen van de statengriffier. Die griffier moet het opereren in het grensvlak van politiek en bestuur niet geheel vreemd zijn.

Spreker gaat akkoord met de onderdelen 1, 2 en 4 van het advies. Ten aanzien van onderdeel 3 heeft hij een voorkeur voor de Stafgroep Personeel en Organisatie (PO).

De heer VAN GLANSBEEK deelt mee dat zijn fractie akkoord gaat met de punten 1 tot en met 4 van het advies en met de Notitie ambtelijke ondersteuning in dual Drenthe.

In de notitie wordt het zogenaamde minimummodel voorgesteld en dat is, gelet op het feit dat er nog wat onzekere factoren zijn - hoeveel statencommissies zijn er na 12 maart, hoe vaak zullen staten en commissies vergaderen en hoeveel geld komt uit het Provinciefonds beschikbaar voor invoeren van het duale stelsel - goed.

De nieuw te financieren kosten per 12 maart zijn ongeveer € 275.000,--. Het CDA gaat ervan uit dat dit bedrag uit het Provinciefonds komt, respectievelijk uit het bedrag dat op dit moment voor het ambtelijk apparaat gevoteerd is: de operatie moet dus budgettair neutraal verlopen.

De heer NIJENBRINKS kan zich in grote lijnen vinden in de uitgangspunten zoals die in de notitie zijn verwoord.

Met betrekking tot de werving van de statengriffier is sprekers fractie van mening dat de Stafgroep PO daarin een rol moet hebben. Hij is het bepaald niet eens met de mening dat voor een onafhankelijke procedure inschakeling van een extern bureau een voorwaarde is. De Stafgroep PO is vanuit zijn vakkennis en zijn positie binnen de organisatie in staat tot een onafhankelijk advies te komen.

In de voorgestelde procedure voor de werving van een statengriffier zijn de staten opdrachtgever en is de Commissaris van de Koningin als voorzitter van het Presidium verantwoordelijk voor de procedure. De rol van de staten blijft beperkt tot de vier commissievoorzitters die zitting hebben in het Presidium. Mede omdat het commissievoorzitterschap de laatste tijd nogal eens wisselt, pleit de VVD voor een nadrukkelijker rol van de staten in de selectieprocedure. Dat kan door bij de selectie

de fractievoorzitters of een delegatie van hen een rol te geven. Hoe denken de andere fracties hierover?

De heer ENGELS deelt mee dat zijn fractie akkoord gaat met het voorstel. Om de scheiding tussen staten en college zo zuiver mogelijk te houden, moet bij de werving van de statengriffier een extern bureau ingeschakeld worden. De Stafgroep PO staat immers onder directe verantwoordelijkheid van het college.

De heer SCHAAP wijst erop dat in het duale stelsel de staten recht hebben op ambtelijke ondersteuning. Door een beroep te doen op de Stafgroep PO maken de staten gebruik van dit recht. Het is dan toch raar om zo strikt vast te houden aan de scheiding tussen gedeputeerde staten (GS) en PS?

De heer ENGELS zegt dat de staten door tussenkomst van de directeur en onder verantwoordelijkheid van het college een beroep kunnen doen op het ambtelijk apparaat. Het inrichten van een Statengriffie is erop gericht de staten eigen ondersteuning te geven. Voor de zuiverheid ligt het voor de hand dat de staten het Presidium niet laten begeleiden door een toch onder directe verantwoordelijkheid van het college staande dienst.

De heer NIJENBRINKS meent dat afbreuk wordt gedaan aan de deskundigheid en onafhankelijkheid van de Stafgroep PO wanneer die dienst niet wordt ingeschakeld, tenzij expertise nodig is die niet bij de Stafgroep PO aanwezig is.

De heer ENGELS zegt niets ten nadele te hebben willen zeggen van de Stafgroep PO, maar puur vanuit een goede verdeling van verantwoordelijkheden voor externe begeleiding te kiezen. Overigens was de opmerking van de VVD over de rol van de niet bij het Presidium betrokken fracties - alleen de commissievoorzitters hebben daar nu namens de staten zitting in - spreker uit het hart gegrepen. Als het gaat om een zo belangrijk onderwerp als de benoeming van een statengriffier en het op poten zetten van een Statengriffie, moeten ook de andere fracties een inbreng kunnen hebben.

De heer GAASBEEK vindt het tijdstip waarop de Statengriffie operationeel moet zijn, namelijk

12 maart 2003, wel laat. Voor de nieuwe staten aantreden, zou eigenlijk al ervaring met een Statengriffie moeten worden opgedaan.

Spreker onderschrijft de opmerking van de VVD over het betrekken van de staten in plaats van alleen het Presidium bij de werving en selectie. Sprekers allergie voor externe bureaus is bekend. Hij heeft het volste vertrouwen in de Stafgroep PO.

Krijgen de staten in de duale situatie ambtelijke ondersteuning van dezelfde ambtenaren die het college adviseren of komen er ambtenaren die statenbegeleiding als specialisatie krijgen? Spreker hoopt dat de ondersteuning die er nu is, blijft bestaan en dat het duale stelsel eigenlijk nog meer mogelijkheden biedt.

In de huidige situatie moet een ambtenaar GS melden met welk statenlid waarover is gesproken. Het is niet dat hij GS niet vertrouwt, maar het college hoeft toch niet alles te weten? Met wat de heer Baas hierover heeft gezegd, is spreker het helemaal eens.

De heer ENGELS vraagt of juist omdat GS niet alles hoeft te weten, de Stafgroep PO moet worden ingeschakeld?

De heer GAASBEEK zegt de Stafgroep PO in alle opzichten te vertrouwen. Met vragen van statenleden houdt de Stafgroep PO zich over het algemeen niet bezig.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN vraagt of het onderbrengen van het Onderzoeksbureau Cultuur, Welzijn en Zorg (CWZ) bij de Statengriffie niet op een ad-hocbeslissing is gebaseerd. Is het niet beter een rekenkamer op te richten dat allerlei onderzoeken in opdracht van de staten gaat doen?

Het probleem van de ambtelijke ondersteuning wordt opgelost met zogenaamde service-level-agreements. Op welke manier wordt dan het spanningsveld weggenomen?

Als het om de begeleiding van de werving en selectie van de statengriffier gaat, kan volgens spreekster best een extern bureau dat hier waarschijnlijk al ervaring mee heeft, worden ingeschakeld.

De heer BLANKSMA zegt dat zijn fractie kiest voor begeleiding bij de werving en selectie van de statengriffier door de Stafgroep PO, vooral omdat

zij ook in de toekomst toegang wil hebben tot de expertise van het ambtelijk apparaat.

Spreker is het eens met de suggestie van de VVD om de staten meer bij die procedure te betrekken dan alleen via het Presidium, vooral omdat niet alle fracties in dat Presidium vertegenwoordigd zijn. Het toevoegen van de fractievoorzitters, een aantal van hen namens alle fracties, of vertegenwoordigers van de fracties die nog niet vertegenwoordigd zijn, zijn een paar mogelijkheden.

GroenLinks gaat akkoord met de voorgestelde inrichting van de Statengriffie. In de statenvergadering komt zij met een aanvullend voorstel. Dualisme betekent niet alleen dat staten bepaalde dingen minder doen - zij gaan zich minder bemoeien met de uitvoering van het beleid - maar ook dat zij zich meer gaan bezighouden met hun vertegenwoordigende functie. De evaluatie van het Provinciaal omgevingsplan (POP) biedt daartoe alle gelegenheid. Daarbij is wel ambtelijke ondersteuning nodig en dus een zeker budget. De Statengriffie zou dus een budget moeten hebben voor de ambtelijke ondersteuning van extra activiteiten van de staten bij het geven van invulling aan hun vertegenwoordigende rol. De staten zouden bij de evaluatie van het POP op bepaalde punten met het college kunnen optrekken of een eigen traject moeten volgen. Het uitwerken van deze gedachte wil spreker aan het Presidium overlaten.

De heer SCHAAP heeft waardering voor het voorstel. Wat zijn fractie betreft gaat het Presidium morgen al aan de slag met het werven van een statengriffier en wordt daarbij gebruikgemaakt van de expertise binnen dit huis. De staten hebben recht op ambtelijke ondersteuning en dan moeten zij niet bij de eerste de beste gelegenheid extern gaan.

De werkgroep laat de ondersteuning van fracties nog even in het midden. Wanneer komt dit punt dan wel aan de orde? Is dat bij de collegeonderhandelingen?

Statengriffier is een nieuwe functie en daarvoor zal dan ook extra geld beschikbaar moeten komen, maar de overige functies bestaan voor een deel al. Klopt daarom de veronderstelling dat de invulling van die functies budgettair neutraal kan verlopen?

De heer NIJENBRINKS zegt dat ook de medewerkers van de Statengriffie tijd zullen moeten schrijven. De kosten blijven dus.

De heer SCHAAP heeft alleen opgemerkt dat voor de provincie als geheel de operatie budgettair neutraal moet kunnen verlopen, omdat de ambtenaren die bij de Statengriffie gaan werken, al in dienst van de provincie zijn. Alleen de functie van statengriffier is nieuw.

De heer NIJENBRINKS heeft de indruk dat het alleen budgettair neutraal kan als er nu overcapaciteit is.

De heer SCHAAP merkt op dat de notulist in het huidige systeem onder GS valt en in het nieuwe systeem onder PS. Voor die functie is dus geen nieuw budget nodig.

Is budgettaire neutraliteit ook het uitgangspunt van de werkgroep?

De passage op pagina 13 na het eerste gedachtestreepje roept de vraag op hoe de werkgroep het verloop van de collegeonderhandelingen en het opstellen van een bestuursprogramma na de verkiezingen ziet en of die praktijk zal verschillen van zoals het tot nu toe gebeurde.

De bekendste achterkamer in het provinciehuis, het Seniorenconvent, is geliquideerd en daar is een andere achterkamer voor in de plaats gekomen, namelijk het Presidium. Maar nu wordt door sommige fracties gepleit voor een nieuw soort van Seniorenconvent. Wat is het nut hiervan?

De heer SWIERSTRA zegt dat de lijn van het college is zoveel als enigszins mogelijk is de inhoudelijke werkzaamheden over te laten aan de werkgroep uit de staten en uitsluitend faciliterend op te treden. Het antwoord op de vraag of het aantrekken van de statengriffier intern of extern begeleid moet worden, moet dan ook door de staten gegeven worden. Als de staten besluiten tot interne begeleiding dan zal het college zich zover mogelijk houden van inhoudelijke betrokkenheid. Spreker heeft de indruk dat de meerderheid van de commissie voor interne begeleiding kiest. Het college zal dan, voorzover mogelijk, faciliterend optreden.

Dat de Statengriffie vooral is bedoeld voor secretariële en procesmatige ondersteuning van de staten, daarin kan het college zich vinden. Het college deelt de mening van de heer Gaasbeek dat zo snel mogelijk met de nieuwe werkwijze moet worden gestart. Gaandeweg worden alle posities ingevuld want op 12 maart 2003 zal het apparaat formeel in werking dienen te zijn. De financiële consequenties zijn nog niet helemaal duidelijk, vooral niet omdat de nieuwe staten uitmaken hoeveel commissies er komen en op welke wijze die gaan functioneren en hoe de fractieondersteuning vorm zal krijgen. De huidige fracties kunnen wel aangeven wat zij van die fractieondersteuning verwachten, maar het is aan de nieuwe staten om dat te expliciteren. Op landelijk niveau is een discussie gaande of dergelijke zaken helemaal aan alle staten moet worden overgelaten, of hierover in IPO-verband afspraken moeten worden gemaakt, of dat dit bij wet moet worden geregeld. De uitkomst van die discussie heeft natuurlijk ook een relatie met het Provinciefonds.

De heer SCHAAP wijst op het rondgestuurde enquêteformulier. Wat hem betreft hoeft dan ook niet tot na de verkiezingen te worden gewacht.

De VOORZITTER zegt dat het de bedoeling van de werkgroep was een totaalplan te presenteren met betrekking tot de fractieondersteuning. Via het enquêteformulier is getracht de wensen van de fracties te inventariseren. Niet alle fracties hebben het formulier al ingevuld, zelfs niet na een herhaald verzoek per e-mail.

De heer SWIERSTRA zegt dat de nieuwe staten de start die de komende maanden wordt gemaakt, verder moeten invullen en zo nodig moeten bijstellen.

In de nieuwe systematiek zullen zeker werkzaamheden van de ene afdeling naar de andere kunnen worden verschoven, waarmee de kosten gelijkblijven. Maar of de hele operatie budgettair neutraal moet verlopen, behoudens dan de nieuwe functie van statengriffier, is niet aan het college ter beoordeling. Er is een inschatting van de kosten gemaakt en het is niet uitgesloten dat de staten voor het nieuwe systeem wat over moeten hebben: democratie kost immers geld.

Het uitgangspunt van het CDA is daarom wat rigide, maar het streven is er wel op gericht de kosten zo laag mogelijk te houden. De geraamde kosten zijn een indicatie en ook is nog niet helder hoeveel geld er extra uit het Provinciefonds komt en of daarmee alles betaald kan worden.

De commissie zegt breder bij de werving van de statengriffier betrokken te willen worden dan uitsluitend via het Presidium. De fracties moeten dan maar met een voorstel komen en daarvoor is het wellicht nodig dat de fractievoorzitters bespreken hoe een verstandige selectiecommissie er uitziet. Er is allemaal niets geheimzinnigs aan.

De heer NIJENBRINKS zegt ook niet bedoeld te hebben dat er blijvend een soort van Seniorenconvent moet zijn. Het gaat alleen om dit geval waarin een statengriffier moet worden benoemd. Met service-level-agreements wordt bedoeld dat over het niveau van dienstverlening afspraken worden gemaakt. Zo moet duidelijk zijn wanneer fractiekamers en kopieerfaciliteiten ter beschikking zijn.

Om belangenverstrengeling over de inhoudelijke kant van de ambtelijke dienstverlening tegen te gaan, zou een soort van beroepscode moeten worden opgesteld. Er is straks een nieuw systeem dat bestaat uit twee onafhankelijke poten.

Een verzoek van een statenlid om informatie komt dan bij de statengriffier terecht. Die griffier overlegt daarna met de directeur-secretaris over de aard van de vraag: politiek gevoelig, technisch enz. Als zij er niet uitkomen dan ontstaat er een politieke discussie. In een beroepscode kan worden vastgelegd hoe ambtenaren in een dergelijk geval dienen te handelen en waar een bestuurder dan aan toe is. Het gaat net als bij de ministeries. Het ministerie is van de minister en niet ieder kamerlid is "eigenaar" van alle op dat ministerie aanwezige informatie, maar kamerleden hebben regelmatig contact met ambtenaren en krijgen veel feitelijke informatie.

De heer GAASBEEK zegt dat als hij nu informatie wil over iets, hij bij een ambtenaar binnenloopt en vragen stelt. Het college krijgt daarna te horen waarover is gesproken. Moet hij dan in het vervolg naar de statengriffier, waarna die met de directeur-secretaris gaat praten en hoort hij dan veertien dagen later met wie hij over welk onderwerp mag spreken?

De heer SWIERSTRA zegt dat de door hem geschetste werkwijze de formele lijn is ter voorkoming van belangenverstremgeling, spagaten enz. Over de praktijk moeten nog nadere afspraken worden gemaakt, maar de door de heer Gaasbeek geschetste gang van zaken is natuurlijk niet de bedoeling.

De heer GAASBEEK vraagt of hij goed begrepen heeft dat de conclusie van de gedeputeerde is dat de meerderheid van de commissie voor het intern kiezen van de statengriffier is.

De heer SWIERSTRA zegt dat dit helemaal verkeerd begrepen is. De opmerking had betrekking op begeleiding door een interne dienst, namelijk de Stafgroep PO.

Of de komende maanden al meer geld beschikbaar moet komen voor het inhoud geven aan de vertegenwoordigende functie van de staten, is bij uitstek een zaak van de werkgroep en van de staten zelf.

De VOORZITTER zegt hierover zeker de mening van de commissie te willen horen.

Met betrekking tot de opmerking van de heer Schaap over de passage op pagina 13 merkt spreekster op dat de Statengriffie nadrukkelijk een rol heeft bij de collegeonderhandelingen. De vorm waarin dit gebeurt, wordt door de staten bepaald, want de staten zijn de baas.

De heer VAN GLANSBEEK zegt dat de werkgroep natuurlijk wel kan bekijken of het mogelijk is daar voor de komende statenperiode al handen en voeten aan te geven.

De VOORZITTER vindt dit een goede suggestie. Zij verzoekt de fracties in tweede termijn te reageren op de suggestie van GroenLinks accenten te leggen naar de vertegenwoordigende functie van de staten.

Zij constateert dat de fractie van D66 en de OPD de voorkeur geven aan inschakeling van een extern bureau bij de werving en selectie van de statengriffier.

Zij zegt dat de fracties wat breder bij de procedure zullen worden betrokken dan alleen via het Presidium.

TWEEDE TERMIJN

De heer BAAS zegt dat wat de heer Blanksma over de vertegenwoordigende rol zei hem in principe wel goed in de oren klinkt. Hij wacht het concrete voorstel in de staten af, voor hij hierover een definitief standpunt inneemt.

De heer VAN GLANSBEEK zegt dat zijn fractie een voorkeur heeft voor begeleiding door de Stafgroep PO. Het Presidium voor dit onderwerp uitbreiden met enkele fractievoorzitters heeft ook de instemming van zijn fractie.

Ambtelijke ondersteuning van de vertegenwoordigende rol van de staten wordt een taak van de Statengriffie. Die bestaat vanaf 1 december alleen uit een statengriffier en dat is wellicht wat weinig. De fractie van het CDA wacht af met welke voorstellen GroenLinks in de statenvergadering komt. In de komende vergadering van de werkgroep zal spreker de gedachte inbrengen of het raadzaam is met voorstellen met betrekking tot fractieondersteuning in de nieuwe statenperiode te komen.

De heer NIJENBRINKS zegt dat hij eerst wil weten welke voorstellen GroenLinks doet met betrekking tot structurele fractieondersteuning alvorens hierover een uitspraak te doen. Spreker meent verder dat een grotere rol voor de staten in de evaluatie van het POP best uit het budget dat voor de verkiezingen beschikbaar komt, kan worden betaald.

De heer BLANKSMA wijst erop dat hij een grotere betrokkenheid van de staten wil bij de evaluatie van het POP. Dat kost geld.

De heer NIJENBRINKS zegt het voorstel af te wachten.

De heer ENGELS onderschrijft hetgeen de heer Swierstra heeft gezegd over de financiële gevolgen van een en ander. De algemene indruk is dat om in het dualistische systeem goed te kunnen functioneren, vertegenwoordigende organen er niet verstandig aan doen al te terughoudend te zijn bij het zichzelf toekennen van budget. Daarom wil hij zich niet op voorhand vastleggen op budgettaire neutraliteit.

Het op een andere manier invulling geven aan taken, kan meer geld gaan kosten. Vooral nog ziet D66 echter niet in dat de drie rollen die de staten onder het dualisme krijgen andere zijn dan de rollen die de staten nu hebben. Alsof de staten nu geen volksvertegenwoordigers zijn, alsof zij nu niet het beleid controleren en geen kaders stellen! Het is daarom onzin uit te gaan van nieuwe taken waaraan op een nieuwe manier invulling moet worden gegeven. Het voorbeeld van het POP is in dit verband ook buitengewoon ongelukkig. Eventuele voorstellen zal D66 echter goed bekijken.

De heer GAASBEEK vindt het voorstel van GroenLinks alleszins de moeite van het bekijken waard.

Als het gaat om uitbreiding van de groep statenleden bij de werving en selectie van de staten-griffier vindt hij het Presidium plus vier statenleden wel voldoende.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN zal het voorstel van GroenLinks in haar fractie bespreken. Overigens hadden de staten naar haar mening altijd al een vertegenwoordigende rol. Meer werkbezoeken kosten bovendien meer geld.

Kan het college nog iets zeggen over de positie van het Onderzoeksbureau CWZ?

De heer BLANKSMA hoopt dat niemand de indruk heeft dat GroenLinks meent dat de staten pas met de invoering van het duale stelsel de bevolking van Drenthe gaan vertegenwoordigen.

Het POP is met grote betrokkenheid van PS tot stand gebracht en het is dan vreemd de evaluatie van het functioneren van het POP geheel over te laten aan het college en de staten zich laten beperken tot het uitspreken van een oordeel over die rapportage. De staten moeten zich ervan bewust zijn dat zij op dit punt een eigenstandige rol hebben. Hoe daaraan vorm moet worden gegeven, is nog niet duidelijk en of die vorm dan structureel wordt hangt ook af van hoe het allemaal bevalt.

De heer ENGELS verzoekt GroenLinks in het aangekondigde voorstel ook iets te zeggen over de spagaat tussen de verantwoordelijkheid van de staten als geheel en de verantwoordelijkheid van de afzonderlijke fracties, met name als het gaat om de vertegenwoordigende rol.

De heer BLANKSMA ziet die spagaat helemaal niet.

De heer ENGELS had die indruk al.

De heer BLANKSMA zegt dat, als de heer Engels hierover niet duidelijker is, hij niet op die uitspraak kan reageren.

De heer SCHAAP ziet niet wat het nieuwe is in wat GroenLinks voorstelt. Hij kan zich wel voorstellen dat bij het ontwerpen van beleid of het evalueren daarvan de staten wat actiever en zelfstandiger proberen de waarheid te vinden. Daartoe kunnen hoorzittingen worden georganiseerd waarop Jan en alleman kan laten weten wat hij van het beleid, in dit geval het POP, vindt. Die informatie kan de fractie betrekken bij het bepalen van haar standpunt. Maar dat kan nu ook allemaal gebeuren en als het om de evaluatie van het POP gaat, is spreker daar voorstander van. Het college zal ook met allerlei instellingen gaan praten en onderzoeken hoe het POP de afgelopen jaren heeft gewerkt en het is goed dat de staten dan zelf ook informatie verzamelen. Daarvoor hoeft niets te worden opgetuigd, het kan gewoon gedaan worden.

De heer BLANKSMA zegt precies dat voorgesteld te hebben.

De heer SWIERSTRA wijst erop dat de staten na uitvoerige discussie hebben besloten tot de oprichting van het Onderzoeksbureau CWZ. Inbedding in de Statengriffie moet nog volgen. Het bureau wordt een instrument van de staten en werkt onder verantwoordelijkheid van de staten. Spreker heeft zich wat verbaasd over de opmerking van de heer Engels dat de staten al controlerend, kaderstellend en vertegenwoordigend bezig zijn en dat er dus eigenlijk niet zoveel verandert. Het nieuwe is dat die functies in het vervolg per definitie niet meer bij het college thuishoren.

De VOORZITTER stelt vast dat de commissie conform het voorstel adviseert.

Met betrekking tot de werving en selectie van de statengriffier adviseert een meerderheid begeleiding door de Stafgroep PO, terwijl de OPD en D66 de voorkeur geven aan inschakeling van een extern bureau.

De commissie ziet in dit traject ook een rol voor de fractievoorzitters.

GroenLinks zal in de statenvergadering met een voorstel komen over de vertegenwoordigende rol van de staten.

De heer SCHAAP zegt dat ook zal worden gekeken naar de rol van de Statengriffie na de verkiezingen bij het opstellen van het bestuursprogramma en naar de fractieondersteuning.

De VOORZITTER zegt dat die punten op de agenda van de Werkgroep Drenthe Duaal komen. Vanaf volgende week dinsdag wordt daaraan gewerkt. Zij verzoekt nogmaals de fracties die de enquête nog niet hebben ingevuld, dit per omgaande te doen.

8. Brief van gedeputeerde staten van 26 maart 2002, kenmerk 11/6.2/2002002019, inzake evaluatie werkgelegenheidsinitiatieven en maatschappelijke participatie

De heer IETSWAART zegt dat de magere resultaten van de initiatieven aanleiding waren om bespreking van dit stuk te vragen.

Gelet op de magere resultaten van werkgelegenheidsprojecten in het algemeen en van dit project in het bijzonder vraagt D66 zich af of voorstellen voor medefinanciering van dergelijke projecten niet kritischer moeten worden bekeken, met name als het gaat om het instrument van sociale activering dat werd ingezet toen de werkloosheid terugliep en alleen de zeer moeilijk bemiddelbaren overbleven.

Uit de evaluatie blijkt dat vooral is geïnvesteerd in verandering van werken bij gemeenten en het samenwerken van instanties die zich met dezelfde doelgroep bezighouden; het gaat dan om verslavingszorg, welzijnsinstellingen en wijkpolitie. Wat gechargeerd kan gezegd worden dat veel mensen door deze initiatieven werk hebben gekregen, behalve de werklozen om wie het ging. Dit blijkt ook uit de evaluatie.

Is de provincie met deze initiatieven en dan in het bijzonder met de sociale activering wel op de goede weg? Het gaat om zeer intensieve en langdurige, veelal op individuen gerichte trajecten, de kosten zijn hoog en de resultaten mager. D66 heeft al vaker zijn twijfels geuit over dergelijke projecten en het stond hierin niet alleen. Zo heeft

het Europees Sociaal Fonds (ESF) het miljoenenproject Equal afgewezen.

D66 wil niet de indruk wekken van mening te zijn dat de overheid geen inspanningsverplichting heeft om langdurig werklozen te reïntegreren in het arbeidsproces, maar wil wel de principiële vraag aan de orde stellen of dit tegen elke prijs en onder alle omstandigheden moet.

Deelt het college de zorg van D66 en deelt het de mening dat college en staten zich in het vervolg kritischer moeten opstellen als het om dergelijke initiatieven gaat?

De heer SCHAAP zegt dat D66 niet de indruk wil wekken een bepaalde categorie mensen links te willen laten liggen, maar dat met deze bijdrage natuurlijk wel doet. Vanzelfsprekend moeten projecten kritisch beoordeeld worden en natuurlijk zijn de resultaten te mager, maar dat is des te triester omdat het gaat om mensen die maar heel moeilijk aan de bak zijn te krijgen. Maar met de conclusie dat dan maar met de projecten moet worden gestopt, omdat het allemaal veel te duur is en niets oplevert, geeft D66 het signaal af dat zij deze categorie mensen opgeeft. Dát is de boodschap van D66.

De heer BLANKSMA meent dat de resultaten natuurlijk wel ter discussie moeten staan en vindt het daarom te prijzen dat D66 dit punt aan de orde stelt.

Het uitgangspunt is dat de provincie een inspanningsverplichting heeft voor de langdurig werklozen, mensen met vaak heel gecompliceerde problematieken. Het is uiterst lastig die mensen zover te krijgen dat zij in staat zijn een traject in de richting van werk te volgen. Daarom is het jammer dat D66 helemaal niets zegt over hoe de effectiviteit van dit beleid zou kunnen worden verbeterd. Door dit na te laten, ondermijnt die fractie het beleid.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN wijst op de mogelijkheid dat de gebruikte instrumenten niet goed zijn en dat wellicht andere instrumenten moeten worden aangewend om het beleid wel effectief te laten zijn.

De heer NIJENBRINKS kan zich voorstellen dat D66 erop aandringt dat de effectiviteit van de projecten, die toch veel geld kosten, wordt vergroot om op die manier het geld voor de doel-

groep beschikbaar te houden. Hij wijst op de nadrukkelijke scheiding die de laatste jaren is ontstaan tussen wat vroeger echt werkgelegenheidsprojecten waren, waarbij de output te meten was, en de projecten voor mensen in fase 4, waarbij de output louter op het terrein van de sociale activering ligt. Van het stoppen met activiteiten op dit terrein gaat een verkeerd signaal uit. Wel moet zo goed mogelijk aangesloten worden bij gemeentelijke activiteiten op het gebied van in- en doorstroombanen en moet worden gewaakt voor nieuwe activiteiten die alleen maar een stapelend effect en geen extra rendement hebben. Van sociale activering zijn geen resultaten in de zin van werkgelegenheid te verwachten, maar er moet wel mee doorgedaan worden.

De heer HOLMAN kan zich in grote lijnen in het betoog van de heer Nijenbrinks vinden. Het gaat om mensen die slecht te bemiddelen zijn en die heel veel moeite hebben op de arbeidsmarkt te participeren. Voor die mensen zijn maximale inspanningen nodig om ze aan de bak te krijgen. Het CDA onderschrijft daarom niet de mening dat de activiteiten maar stopgezet moeten worden.

De heer SCHAAP hoopt dat de heer Holman dit pleidooi ook bij zijn collega's in de landelijke politiek houdt. Spreker leest niet anders dan dat het kabinet van plan is het arbeidsmarktbeleid en daarmee elke vorm van gesubsidieerde arbeid over boord te kieperen. Hij is daarom blij met de sociale instelling van de fractie van het CDA.

De heer HOLMAN zegt dat de insteek van zijn partij landelijk geen andere is. De Drentse CDA wil zich in ieder geval maximaal inspannen om de moeilijk bemiddelbaren aan werk te helpen.

De heer NIJENBRINKS vindt de opmerking dat landelijk het arbeidsmarktbeleid om zeep wordt geholpen te kort door de bocht. Er blijft nadrukkelijk geld voor deze doelgroep beschikbaar, alleen niet meer in de vorm van het puur wegzetten van geld in de vorm van Melkert-banen, maar meer in de vorm dat gemeenten worden gedwongen niet langer een uitkering aan te bieden maar een werkplek.

De heer SCHAAP zegt zijn stijl aan te passen aan de stijl van het zittende kabinet en dat is heel hard roepen en heel weinig overhouden.

De heer ENGELS hecht eraan, dat, nu iedereen meent dat D66 het huidige beleid van de provincie wil stopzetten, te melden dat dit helemaal niet door de heer Ietswaart is gezegd en dus ook geen onderdeel van discussie kan zijn.

De heer HOLMAN vraagt wat D66 dan concreet voorstelt.

De heer IETSWAART zegt dat het natuurlijk niet de bedoeling is geweest het signaal af te geven dat maar met dit beleid moet worden gestopt omdat het toch geen zin heeft. De bedoeling was nog eens naar de instrumenten te kijken. Het gaat erom welke instrumenten worden ingezet voor deze groep en welke organisaties bij de uitvoering van het beleid worden betrokken.

In deze discussie past het niet aan te geven hoe het dan wel moet. Hierover moet pas weer gediscussieerd worden als er een voorstel ter tafel ligt. Het gaat erom dat het geld niet wegvloeit naar allerlei overlegvormen.

De heer WEGGEMANS wijst erop dat het in dit geval om een initiatief van de staten van Drenthe ging, ingebracht bij de begrotingsbehandeling in 1998. Het college was gehouden ter besteding van het geld met een aantal zinnige projecten te komen. Dat is in samenwerking met de gemeenten gebeurd en het resultaat was divers. Het is de vraag of de resultaten wel overeenkomstig de verwachtingen waren. Zo is in Emmen het project naar Amerikaans model uitbesteed en achteraf kan de conclusie zijn dat dit wellicht toch niet had moeten gebeuren. Maar op het moment dat het gebeurde, werd deze handelwijze als zinnig ervaren.

Over het theekoepeltje is indertijd lang gesproken. Het is er gekomen, maar inmiddels is het afgebrand.

De provincie gaat met dergelijke projecten door maar meer op basis van medefinanciering. Het is dus niet zo dat de provincie een budget heeft dat per se voor dit doel besteed moet worden. Ook omdat de werkloosheid sinds 1998 een totaal ander beeld laat zien, hebben de gemeenten inmiddels veel meer geld. Bovendien is er veel ESF-geld en zijn er veel ESF-projecten ingediend. Er is een convenant gesloten met de gemeenten dat binnenkort geëvalueerd wordt. Daarbij zal vooral worden gekeken naar de inzet van de gemeenten en de hulp van de provincie, die vaak

niet uit geld bestaat, maar wel uit inzet. De staten hebben indertijd besloten de werkboerderij Pesse in te ruilen voor de tuinen in Ruinen, maar uitvoering van dat werk is ook niet doorgegaan. Maar op dit terrein is er nog genoeg werk.

De VOORZITTER stelt vast dat de commissie in haar kaderstellende rol enige opmerkingen heeft gemaakt en met name heeft gesuggereerd aan te sluiten bij gemeentelijke initiatieven en de projecten kritisch te bekijken.

9. Verslag NHI-parlementariërsforum in Bad Zwischenahn van 7 december 2001, toegezonden bij brief van de waarnemend secretaris van 5 maart 2002

De VOORZITTER zegt dat dit punt is opgevoerd om de staten meer te betrekken bij het Nieuwe Hanze Interregio(NHI)-parlementariërsforum.

De heer BAAS vindt het belangrijk de staten te informeren over de NHI, vooral omdat Drenthe vanaf 1 november 2002 gedurende een jaar voorzitter zal zijn. Vanaf 1 november 2001 is het voorzitterschap met veel enthousiasme en met verve door Fryslân uitgeoefend. Fryslân heeft ervoor gezorgd dat de NHI wat nadrukkelijker bij de betrokken partijen op de kaart is komen te staan en heeft eenmalig een bedrag van € 30.000,- verstrekt om de ondersteuning van het parlementariërsforum te verbeteren. Fryslân verdient hiervoor een compliment. Vanwege de slechte economische situatie bij de Duitse deelnemers wordt geen structurele bijdrage verwacht en daarom zou het fijn zijn als voorzitter Drenthe wat steun kon bieden.

De gedachte om het parlementariërsforum meer te laten zijn dan een betrekkelijk vrijblijvende praatgroep ontstond tijdens de bijeenkomst in Bad Zwischenahn, toen gesproken werd over het programma voor de jaarconferentie in Bremen, terwijl meteen na afloop van die bijeenkomst dat programma al werd uitgereikt. De Nederlanders waren hierover verontwaardigd, want waar hadden zij dan al die tijd over gepraat?

De volgende jaarconferentie vindt plaats in Leeuwarden op 27 en 28 november 2002 - op 27 november vergadert de statencommissie ook - en het thema heeft te maken met de visie op en de programmering van samenwerkingscontacten met de nieuw toetredende Europese Unie-leden.

Het secretariaat deed de suggestie na te gaan of het wenselijk is contact te leggen met een van die nieuwe leden om te bekijken of tot gezamenlijke projecten kan worden gekomen. Het gaat in alle gevallen om INTERREG-IIIC-projecten vanuit Europa.

De heer Swierstra is lid van de Stuurgroep NHI en de heer Weggemans is voorzitter van een van de werkgroepen en mede daarom voelen de Drentse NHI-parlementariërs zich verplicht in het jaar dat Drenthe voorzitter is het ambitieniveau van Fryslân te evenaren. Daarom vraagt hij om mentale en lijfelijke ondersteuning van de Drentse staten op 27 en 28 november.

De heer NIJENBRINKS vindt het goed dat niet alleen via verslagen en dergelijke, maar ook op deze wijze, toelichting op de werkzaamheden wordt gegeven. Hij dankt de leden die de Drentse staten vertegenwoordigen voor hun inbreng. De fractie van de VVD is bereid geld uit te trekken om het Drentse voorzitterschap waar te maken.

De heer GAASBEEK vraagt of de heer Baas participatie van Drentse statenleden in de NHI zinvol acht en zo ja, waarom.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN sluit zich bij die vraag aan.

De heer SCHAAP is blij met de informatie, want na lezing van het verslag vroeg hij zich af, wat Drenthe met de NHI aan moest. De letters "NHI" roepen nu niet direct een beeld op. De INTERREG-IIIC-gelden worden via de NHI besteed. Is daarop enige parlementaire controle? Kunnen de staten zich daar wel mee bemoeien en zo ja, heeft die bemoeienis dan zin?

De heer BAAS is blij met de vragen. Hijzelf heeft de eerste jaren van zijn lidmaatschap van het forum ook getwijfeld aan de zin ervan, maar vanaf september 2001 niet meer. Vanaf toen is hij ervan overtuigd geraakt dat door de afgevaardigden van de provincies en van de twee Bundesländer moet worden meegedacht. Die afgevaardigden moeten als luis in de pels fungeren en opjatten. De controlefunctie is heel beperkt. Wel is afgesproken dat op elke vergadering van de parlementariërs een van de voorzitters van de werkgroepen meedeelt wat op het terrein van zijn werkgroep tot stand is gebracht. De Duitse cultuur is anders dan

de Nederlandse en het lijkt vaak heel moeizaam te gaan en daarom is het de taak van de parlementariërs de mensen te enthousiasmeren en waar nodig en mogelijk druk uit te oefenen. Omdat de ambtenaren die de projecten moeten voorbereiden ook andere bezigheden hebben, wordt onder tijdsdruk soms te weinig prioriteit aan de NHI-projecten gegeven. Door daarop te wijzen, kunnen de parlementariërs versnelling bewerkstelligen.

De parlementaire controle is buitengewoon beperkt, maar is die in de Interprovinciale Statencommissie dan zoveel beter?

De VOORZITTER dankt de heer Baas voor zijn verhaal.

Zij wijst de commissieleden op de data 27 en 28 november en zij hoopt dat veel statenleden de bijeenkomst gaan bijwonen.

10. Statenstuk 958, Aanpassing van de heffing en invordering van provinciale belastingen aan de gewijzigde Provinciewet

De heer GAASBEEK vraagt of het advies van de externe bezwarencommissie bindend of vrijblijvend is.

(De heer Swierstra verlaat de vergadering.)

De VOORZITTER wijst erop dat een dergelijke vraag ook voorafgaand aan de vergadering kan worden gesteld.

De heer WEGGEMANS zegt dat het advies niet bindend is.

De VOORZITTER stelt vast dat de commissie positief adviseert.

11. Statenstuk 963, BTW-compensatiefonds

De heer HARLEMAN heeft zich afgevraagd wat de staten in de duale situatie met een dergelijk voorstel moeten. Het gaat om de gevolgen van een wetswijziging en dus is het een typisch bestuurlijke aangelegenheid. In de duale situatie worden de staten dan geïnformeerd en krijgen de staten een begrotingswijziging voorgelegd.

Daarom moet dit voorstel eigenlijk een statencommissiestuk zijn, maar in ieder geval een A-stuk.

De heer NIJENBRINKS gaat ervan uit dat, omdat de operatie voor het Rijk budgettair neutraal zal verlopen, er bij de gemeenten en de provincies winnaars en verliezers zijn, waarbij Drenthe vooralsnog tot de winnaars mag worden gerekend. Gaat het bij beslispunt 3 om kosten die expliciet voor Drenthe aan de orde zijn of gaat het om kosten in Interprovinciaal Overleg(IPO)-verband?

De heer WEGGEMANS is het eens met de opmerkingen van de heer Harleman.

Op het bedrag van € 2,332 miljoen is een verdeelsleutel losgelaten en het resultaat is dat Drenthe € 130.000,- krijgt. Dat is uiteraard veel minder dan de grote provincies krijgen. Het bedrag heeft verder niets met het IPO van doen.

De VOORZITTER stelt vast dat de commissie positief adviseert. Zij zal de status van het stuk veranderen in A.

Omdat PS de kaders kunnen stellen voor het plan van aanpak, is het niet uitgesloten dat een dergelijk voorstel ook in het duale systeem aan de staten wordt voorgelegd.

12. Statencommissiestuk van 15 juli 2002, kenmerk 25/6.13/2002002573, Subsidie containerterminal MCS te Meppel

De heer DE VRIES heeft de indruk dat het voorstel nodig is als gevolg van een communicatieprobleem. Deelt het college de mening van het CDA dat dit probleem veroorzaakt is door de provincie? Zijn er meer van dergelijke problemen bekend en wat wordt gedaan om dergelijke problemen in de toekomst te voorkomen?

De heer NIJENBRINKS heeft er niet zoveel behoefte aan een schuldige aan te wijzen. De ontstane situatie is een gevolg van verschillende omstandigheden. Nu kan de gemeente Meppel bepaalde plannen niet uitvoeren omdat zij geld tekort komt. Natuurlijk moeten maatregelen worden genomen om dergelijke situaties in de toekomst te voorkomen, maar omdat Meppel met zijn plannen moet kunnen doorgaan, stemt de VVD met het voorstel in.

De heer BAAS is van mening dat Meppel niet het slachtoffer mag worden van fouten die elders zijn gemaakt. De provincie Drenthe en het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) moeten weten: "Dit eens maar nooit weer."

De heer IETSWAART vindt het te waarderen dat de provincie ruitelijk toegeeft een fout te hebben gemaakt. Maar bij lezing van de stukken komt wel de vraag op of Meppel wel voldoende bij de les is geweest. Het SNN heeft gezegd dat de provincie zou subsidiëren, maar de provincie heeft hieromtrent geen formele toezegging gedaan. Waar is het nu precies misgelopen?

De heer GAASBEEK denkt dat Meppel onnodig in de problemen is gekomen. De staten hebben zich eerder uitgesproken over de economische aspecten van de containerterminal en het Economisch Structuurfonds is dan echt de aangewezen financieringsbron.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN leest in de stukken dat het SNN een toezegging heeft gedaan. Het gaat wel om een aardig bedrag, namelijk f 250.000,--. Is het mogelijk het SNN daarvoor op te laten draaien?

Is het nog wel een rendabele investering nu de bedrijventerreinen niet meer zo gemakkelijk vollopen en zou het, gelet op het bedrag, eigenlijk niet een statenstuk in plaats van een statencommissiestuk moeten zijn?

De heer BLANKSMA constateert dat een communicatieprobleem een schade van € 110.000,-- heeft veroorzaakt. Er zijn drie betrokkenen: de gemeente Meppel, het SNN en de provincie Drenthe. Het college stelt vast dat de schuld bij een andere partij ligt, maar wil wel zelf de schade betalen. Eigenlijk ligt de schuld bij het SNN, want de provincie is in haar brieven altijd heel duidelijk geweest.

De heer BOER leest in de beschikking van het SNN dat de provincie zal cofinancieren en daarmee is het SNN verantwoordelijk. Is hierover met het SNN gesproken en hoe wordt voorkomen dat deze situatie zich nogmaals voor gaat doen?

De VOORZITTER wijst erop dat GS, alvorens over te gaan tot het verlenen dan wel weigeren

van een incidentele subsidie van meer dan € 23.000,--, de statencommissie dienen te raadplegen. Er is dus alleen een raadplegingsverplichting. Er kan een statenstuk van gemaakt worden, maar dat hoeft dus niet.

De heer WEGGEMANS zegt dat het probleem bij de accountantscontrole van het ISP boven water is gekomen. Vanuit de ISP-periode die in 1999 is afgesloten, komen niet meer van dergelijke zaken naar boven.

In de brief van het SNN, die door spreker is ondertekend, staat dat de overige kosten worden gefinancierd met een bijdrage van de provincie Drenthe. Van deze brief, die aan de gemeente Meppel is gericht, heeft de provincie een afschrift gehad, waarop geen actie is ondernomen, omdat de marktsectorcommissie 50% zou betalen en Drenthe de gedachte had dat de andere 50% wel van het SNN zou komen. Dat bleek niet mogelijk, omdat er altijd cofinanciering moet zijn. Voor dit bijzondere project werd ervan uitgegaan dat de marktsectorcommissie op het eind van haar bestaan wel tot financiering zou kunnen worden verleid.

Het SNN heeft nooit een beschikking voor de andere 50% afgegeven en zegt nu dat dit ook niet kon, omdat de marktsectorcommissie ook SNN is. Drenthe heeft van alles geprobeerd om het SNN tot andere gedachten te brengen, maar dat is niet gelukt.

Het is helder dat Meppel geen blaam treft en het gaat de provincie te ver te zeggen dat die gemeente maar moet zien hoe zij het probleem oplost. Daarom stelt het college voor het bedrag te halen uit het Economisch Structuurfonds van de provincie. Als het normaal was gegaan, dus 50% SNN en 50% cofinanciering, dan had dit bedrag er ook moeten komen.

Een dergelijke situatie zal niet weer voorkomen, omdat het SNN nu alleen nog maar beschikkingen afgeeft als de cofinanciering geregeld is.

TWEEDE TERMIJN

De heer DE VRIES zegt dat Meppel niet onder de gang van zaken moet leiden. Het CDA stemt met het voorstel in.

De VOORZITTER stelt vast dat de commissie akkoord gaat met het advies.

(De vergadering wordt voor enige minuten geschorst en daarna hervat.

De heer Gaasbeek verlaat de vergadering.)

14. Statenstuk 968, Jaarstukken 2001

De VOORZITTER wijst erop dat het Sociaal Jaarverslag bij de bespreking van deze stukken kan worden betrokken.

De heer SCHAAP zegt voor zijn controlerende functie vooral af te gaan op de accountantsverklaring.

Het eerste waar dan op wordt gelet, is of de gegevens overeenkomstig de waarheid zijn. De accountant is van mening dat de Jaarrekening een getrouw beeld geeft. Op basis hiervan kan de penningmeester decharge worden verleend. De accountant heeft dan wel enkele aanmerkingen, maar het college geeft daarover in zijn reactie uitleg.

Het oordeel van de accountant over de invoering van *pro^{BIS}* is negatief. Hiervan zegt de accountant eigenlijk: "Houd er maar mee op en doe het opnieuw."

De staten controleren aan de hand van de bladspiegels en die bladspiegels worden gevoed door gegevens die uit het apparaat komen. Spreker stelt vast dat sommige bladspiegels goed zijn maar dat andere geen enkele mogelijkheid voor de staten bieden om hun controlerende rol waar te maken. Hij gaat ervan uit dat dit komt omdat *pro^{BIS}* niet goed werkt. Hiervoor zijn waarschijnlijk twee oorzaken aan te wijzen: het systeem heeft niet gedeugd en de cultuur in dit huis sloot niet aan op de moderniteit van het systeem. Het apparaat blijkt gewoon niet bereid te zijn de uren goed te registreren en wil niet altijd de cijfers voor projecten aanleveren. In zo'n situatie faalt het systeem. Spreker dringt erop aan zeer snel tot een verantwoorde urenregistratie te komen. Dat kan door die urenregistratie niet te koppelen aan de financiële administratie maar aan de salarisadministratie. Welke acties zijn ondernomen om een inhaalslag te maken? 1 januari 2004 is wel wat ver weg, vooral omdat is afgesproken dat het de volgende keer allemaal anders moet: de bladspiegels moeten veel meer opleveren. Het is voor de staten van belang dat de administratie goed functioneert. Omdat het automatiseringssysteem inmiddels veranderd is, gaat spreker ervan uit dat het volgende jaar allemaal een stuk beter is.

Sprekers fractie stemt in met het Sociaal Jaarverslag.

De heer NIJENBRINKS meent dat in het huidige jaarverslag veel detailinformatie staat die eigenlijk thuishoort in managementrapportages.

Omdat begroting, beleidsnota, jaarverslag en rekening nogal wat verschillende onderwerpen bespreken, is het moeilijk het hele traject te volgen, wat het uitoefenen van de controlerende taak bemoeilijkt.

Spreker wil vooral ingaan op het accountantsrapport en de reactie van het college daarop.

Uit het accountantsrapport kunnen twee conclusies worden getrokken: een overwegend positieve en een wat meer negatieve. De accountant schrijft dat het college op een voorzichtige en zelfs wat behoudende manier omgaat met het opstellen van de begroting en het verwerken van allerlei zaken die in de loop van het jaar zowel de begroting als het uiteindelijke resultaat beïnvloeden. Het beste voorbeeld hiervan is het beheersen van de geldstromen (punt 6.2). Tegenover een verwacht financieringstekort in de begroting van 2001 staat een fors overschot in de jaarrekening.

De VVD is wel voor een voorzichtige benadering van financiële ontwikkelingen, maar meent dat het zowel organisatorisch als financieel van groot belang is meer aandacht te besteden aan de treasury-functie. Vooral de liquiditeitsplanning is voor verbetering vatbaar.

Op het punt van de voornemens die het college had met betrekking tot verbeteringen in het te voeren beleid op het punt van verantwoording en interne controle heeft de accountant toch wel forse kritiek. In 2001 heeft de interne controle, mede als gevolg van de invoering van *pro^{BIS}*, onvoldoende gefunctioneerd en ook met de interne projectadministratie is geen wezenlijke voortgang geboekt. Met het oog op het dualisme is het noodzakelijk de inrichting van de systeemfunctionaliteit opnieuw te bezien: er is een herimplementatie nodig.

Ook op de kwaliteit van de bladspiegels heeft de accountant vrij duidelijke kritiek. Een aantal productgroepen heeft zich op dit punt onvoldoende van zijn taak gekweten. Drenthe speelt qua opzet en goede bedoelingen wel in op het thema Doelmatig handelen, maar de uiteindelijke kwaliteit laat duidelijk te wensen over, aldus de accountant.

Als het om planning en control gaat is de verantwoordingsattitude binnen de organisatie kennelijk

niet groot. Zo was er wel het voornemen interne audits uit te voeren, maar zijn die niet gerealiseerd. Ook het tijdschrijven is niet gerealiseerd op de wijze als was voorgenomen. Spreker ziet op dit punt een duidelijke rol voor het management. Vooral in het duale stelsel is het, willen de staten hun controlerende taak goed kunnen uitvoeren, van wezenlijk belang dat de afgesproken voornemens worden gerealiseerd. Werd de inhoud van het accountantsrapport in het verleden overwegend bepaald door het geven van suggesties, in het voorliggende rapport wordt kritiek geuit en wordt zelfs op tekortkomingen gewezen. Welke acties zijn ondernomen om hierin verandering te brengen?

De heer HOLMAN heeft zich afgevraagd of het dualisme zou moeten leiden tot een andere behandeling van de stukken dan gebruikelijk was. De staten hebben een controlerende, kaderstellende en beleidsbeïnvloedende rol. Werkende weg moet duidelijk worden hoe de staten die rol het beste kunnen uitoefenen.

De jaarrekening is een goed onderwerp om de controlerende rol uit te oefenen. Op dit punt heeft ook de accountant een zeer nadrukkelijke rol. De maatschappelijke discussie die de afgelopen twee jaar is gevoerd over de rol van accountants, heeft de accountants scherper en alerter gemaakt. Het is goed dat de accountant de stukken kritisch heeft bekeken en van zijn bevindingen een helder verslag heeft gedaan. Op het moment dat de accountant niet meer zulk werk levert, moet nagedacht worden over het aantrekken van een ander. Het accountantsrapport is zeer kritisch. Het positieve nieuws is natuurlijk het resultaat van € 11 miljoen, maar toch zijn ook hierbij kanttekeningen te maken, want de accountant schrijft dat door het ontbreken van een adequaat systeem van tussentijdse informatieverstrekking en analyses in 2001 de interne controle onvoldoende heeft gefunctioneerd. Om goed te kunnen controleren is een goed informatiesysteem nodig en als de staten niet kunnen controleren, kunnen zij ook niet besturen.

Op pagina 4 van zijn rapport schrijft de accountant dat de invulling van de projectadministratie in 2001 geen wezenlijke voortgang heeft geboekt. Dat is een hard oordeel.

Ten aanzien van *pro^{BIS}* zegt de accountant dat het bestek niet helder was en dat feitelijk een herimplementatie nodig is. Had de organisatie dit niet

een jaar eerder, toen het voor dit systeem koos, kunnen bedenken?

Van de constatering dat de verantwoordelijkheidsattitude binnen de organisatie niet groot is, is spreker geschrokken. Drenthe heeft goede, loyale ambtenaren en er mag dan ook verwacht worden dat die doen wat van hen gevraagd wordt. Het is schokkend dat een aantal mensen gewoon geen urenadministratie wil bijhouden. Vanaf nu moet iedereen uren schrijven en als het toch niet gebeurt, moeten management en college maar zwaar geschut inzetten.

Er was een financieringstekort verwacht en in werkelijkheid is er een fors overschot. Ditmaal is het goedgegaan, maar het had ook anders kunnen aflopen. De onderliggende administratie maakt het kennelijk niet mogelijk tijdig de output te voorspellen. Op deze manier kan niet aan bedrijfsvoering worden gedaan.

Om een goed treasury-beleid te voeren is het nodig te weten welke geldstromen beschikbaar zijn.

De fractie van het CDA is er voorstander van dat voorzieningen zo snel mogelijk in de balans worden opgenomen.

Het college reageert op het accountantsrapport in de trant van: er is niet zoveel aan de hand, wij gaan gewoon verder en het komt allemaal wel goed. De vraag is of de staten met die laconieke reactie kunnen leven.

In welke mate trekt het college zich de kritiek van de accountant aan en zijn er niet eerder signalen gekomen dat het beter zou moeten? Volgens spreker zou elke directeur van een commercieel bedrijf zich voor zo'n accountantsrapport schamen.

De heer SCHAAP zegt dat de vraag is wat het CDA van dit rapport vindt.

De heer HOLMAN zegt dat zijn fractie zich heeft afgevraagd of zij wel kan leven met dit rapport en met de reactie van het college daarop. De fractie is tot de conclusie gekomen dat de reactie van het college tekortschiet en dat het college daarom op zeer korte termijn - in ieder geval voor de algemene beschouwingen - duidelijk moet aangeven hoe het denkt het probleem echt fundamenteel aan te pakken, welke keuzes het hierbij maakt en welke acties worden ondernomen om echte verbeteringen aan te brengen.

De heer HARLEMAN zegt de jaarrekening beoordeeld te hebben op het feit of de staten haar als controle-instrument kunnen gebruiken. Hij stelt vast dat de kwaliteit van de bladspiegels nogal wisselend is en dat daarmee de jaarrekening als controle-instrument onbetrouwbaar is. De bladspiegels van de technische afdelingen geven wel aardig wat informatie, maar bijvoorbeeld de bladspiegels onder hoofdstuk 1 zijn echt onder de maat. Als de jaarrekening van volgend jaar er nog zo uitziet, zal GroenLinks die zeker niet goedkeuren.

In een brief die de staten begin dit jaar hebben ontvangen, zegt de heer Verhoef dat de jaarrekeningen van de provincie Drenthe, vergeleken met die van alle andere overheden, een volstrekt onbetrouwbaar beeld geven van de werkelijke situatie. Op een punt is aan de kritiek tegemoetgekomen - maar dat zat al in de pen - namelijk dat veel meer van de exploitatie via de rekening loopt en niet via de reserves. Dat is een goede ontwikkeling.

Vanuit politiek oogpunt is de jaarrekening volstrekt onbetrouwbaar. Dat het college geen reiskosten declareert, is te geloven, maar dat de staten geen uitgaven hebben op het gebied van reiskosten, kan spreker zich, gelet op de briefjes die tijdens vergaderingen rondgaan, niet voorstellen. De conclusie moet dan ook zijn dat niet alles in de jaarrekening staat.

Spreker zegt al jaren te hameren op een juiste toerekening van de apparaatskosten. Die kosten maken duidelijk welke prioriteiten er in een bepaald jaar zijn gesteld.

Bij de muskusrattenbestrijding zijn de apparaatskosten verdubbeld met als enige uitleg dat er meer overleg is geweest. Het negatieve saldo op hoofdstuk 0 kan maar op een manier worden uitgelegd: de ambtenaren betalen de provincie om hier te mogen werken. Als dit echt zo is, moet de provincie meer van dergelijke ambtenaren in dienst nemen.

Sprekers conclusie van het geheel is dat het college er een zootje van maakt. Willen de staten kunnen controleren waaraan de ambtenaren hun tijd besteden dan moet die tijdsbesteding duidelijk verantwoord zijn. Eigenlijk kan de jaarrekening in deze vorm niet goedgekeurd worden.

De heer ENGELS wil zijn reactie toespitsen op het verhaal van de accountant. Veel van zijn opmer-

kingen daarover zijn ook al door anderen gemaakt.

- Het proces van planning en control heeft in 2001 geen verdere ontwikkeling doorgemaakt, hetgeen blijkt uit een beperkte tussentijdse informatievoorziening en onvoldoende interne controle.
- Met de invulling van de projectadministratie is ook geen wezenlijke vooruitgang geboekt. Dat heeft natuurlijk wel iets met *pro^{BIS}* van doen, maar niettemin.
- Het is noodzakelijk te komen tot een herinrichting van begroting en administratie en dan op een methodische grondslag.
- De kwaliteit van de productrekeningen verschilt sterk per productgroep.

Spreker vindt dit onthutsende constatering.

De heer SCHAAP zegt dat al deze zaken zijn terug te leiden tot één probleem: *pro^{BIS}* is niet goed ingevoerd. Als gevolg hiervan zijn er geen goede bladspiegels en ontbreekt inzicht in de bestede uren.

De heer ENGELS deelt die mening niet. Er is meer aan de hand. Het gaat vooral om de verantwoordingsattitude binnen de organisatie.

De heer SCHAAP wijst erop dat ook dat een reden is waarom *pro^{BIS}* niet werkt.

De heer ENGELS zegt dat met die opmerking de zaak wordt verdoezeld. Hij begrijpt dat de heer Schaap het college en "zijn" gedeputeerde in bescherming wil nemen, maar daarmee wordt het alleen maar erger. Eigenlijk heeft hij meer waardering voor collegepartijen die zich ook afvragen of hier niet een probleem ligt.

Het tijdschrijven wordt niet integraal uitgevoerd. Kennelijk is er een motivatieprobleem. Het college reageert hierop, gelet op de aard en de omvang van het verhaal van de accountant, buitengewoon slap. Hoe zit het nu met de politieke verantwoordelijkheid voor dit verhaal? Is er überhaupt nog sprake van politieke leiding aan het ambtelijk apparaat? Hoe zit het met de verantwoordelijkheid en aanspreekbaarheid van ambtenaren en managers zelf? De indruk is dat het PO-beleid op zijn zachtst gezegd problematisch verloopt en op onderdelen zelfs faalt. Spreker legt een verband met het structurele personeeloverschot.

De heer NIJENBRINKS maakt bezwaar tegen deze typering van de organisatie, waarmee de heer Engels er opnieuw blijk van geeft niet te weten wat de positie van de Stafgroep PO is.

De heer ENGELS zegt dat het PO-beleid niets te maken heeft met de mensen die op die afdeling werken. Het beleid dat tot doel heeft te komen tot een organisatie die zijn werk zo doet dat de staten hun controlefunctie kunnen uitoefenen, is de verantwoordelijkheid van het college. Spreker zegt nooit over ambtenaren te spreken, maar altijd over het college.

De heer NIJENBRINKS wijst erop dat de heer Engels zelf een link heeft gelegd met de discussie over het personeeloverschot en daarmee de positie van de Stafgroep PO in verband brengt met het functioneren van de organisatie. Het college is de eindverantwoordelijke voor de organisatie en daaronder functioneert het management. Waarom noemt de heer Engels dan de Stafgroep PO?

De heer ENGELS zegt dat het gaat om de manier waarop het college leiding geeft aan de inrichting en de sturing van de ambtelijke organisatie. Het gaat om het beleid en niet om de afdeling. Hoe zit het met de aansturing van de organisatie? Hoe oordeelt het college over de ambtelijke cultuur zoals die uit het accountantsrapport naar voren komt? Wie is in dit huis nu eigenlijk de baas?

Het college moet actiever reageren op de accountantsbrief dan het nu heeft gedaan. Is het college bereid op de voorstellen van de accountant in te gaan?

De heer BAAS merkt op dat *pro^{BIS}* de basis zou moeten worden van de integrale managementondersteuning en nu, na een jaar, blijkt dat de projectmodule, het meest essentiële deel van *pro^{BIS}*, niet functioneert. Omdat de bladspiegels, en daarmee de controlefunctie, van dit systeem afhankelijk zijn, is dat een bedenkelijke zaak. Tot 2004 kan *pro^{BIS}* niet voor het doel, waarvoor het is aangeschaft, worden gebruikt. De reactie van het college op deze constatering is wel erg relativerend. De accountant beveelt een herinplantietraject aan en dat is een eufemisme voor dat het huiswerk moet worden overgedaan.

Omdat het tijdschrijven niet overal gebeurt, worden de kosten van de producten omgeslagen over degenen die wel tijdschrijven, waarbij de goeden dus onder de kwaden lijden. Ook op dit punt vindt spreker de reactie van het college te laconiek.

Uit het jaarverslag moet blijken in hoeverre geformuleerde doelstellingen al dan niet gehaald worden, respectievelijk in welk stadium van uitvoering zij zijn. De verhalende vorm van het huidige jaarverslag maakt het weliswaar heel goed leesbaar, maar is minder geschikt om het de staten mogelijk te maken invulling te geven aan hun controlerende taak. Als de vorm van het jaarverslag wordt gewijzigd, zou kunnen worden gedacht aan een gevisualiseerd overzicht van alle projecten, waardoor inzicht wordt verkregen in de projectduur en het feit of de doelstellingen, zowel in kwalitatief als in kwantitatief opzicht, zijn gehaald.

Met betrekking tot de beleidsrekening kan spreker zich vinden in de opmerkingen van de heer Harleman. Het was jammer dat de stukken de staten pas laat bereikten. Het was nu heel moeilijk alles goed te controleren. Spreker stelt er prijs op de beleidsrekening aan het begin van de vakantieperiode te ontvangen.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN leest in de accountantsverklaring dat er in de organisatie het een en ander hapert. *pro^{BIS}* wordt tergend langzaam ingevoerd, terwijl daar toch al heel wat geld ingepompt is. Slechts drie productgroepen werken ermee en nu al is besloten over te gaan op de nieuwere versie van de programmatuur. Op pagina 5 van het accountantsrapport wordt als oorzaak genoemd dat niet duidelijk was wat de organisatie wilde. Weet de organisatie dit nu wel, of is het volgend jaar weer hetzelfde verhaal? Planning en control worden hierdoor bemoeilijkt. De accountant constateert ook dat de verantwoordingsplicht binnen de organisatie niet erg groot is, wat onder meer blijkt uit het niet tijdschrijven. Welke maatregelen denkt het college te nemen om hierin op korte termijn verandering te brengen?

Er moet een duidelijk gestructureerde relatie komen tussen de treasury-functie en de budgethouders, omdat dat de enige manier is om zicht te krijgen op de geldstromen.

In de beleidsrekening staat dat het jaarverslag een inhoudelijke beleidsverantwoording is. Het is dan wel een onevenwichtig jaarverslag: de ene

afdeling levert uitvoerig cijfermateriaal en de andere afdeling houdt het heel kort. De onderwerpen die de Statencommissies Bestuur, Financiën en Economie en CW aangaan, beslaan samen 7 pagina's, terwijl de onderwerpen van de Statencommissies Ruimte, Infrastructuur en Mobiliteit en Milieu, Water en Groen 31 pagina's beslaan. Als er nu al zoveel pagina's besteed moeten worden aan onderwerpen die de "groene" commissies betreffen, kunnen die commissies in de toekomst dan wel worden samengevoegd?

De heer WEGGEMANS zegt dat het accountantsrapport bij het college dezelfde gevoelens heeft opgeroepen die de commissie nu ventileert. Het college had wel signalen dat bepaalde zaken in het jaar 2001 in de organisatie tot problemen leidden. De accountant is verzocht een tussentijdse managementletter uit te brengen, die begin dit jaar in het college en met de directie is besproken. Op grond daarvan is besloten bepaalde maatregelen te nemen die tot verbetering van de bedrijfsvoering zouden moeten leiden.

Aan de ene kant is er het *pro^{BIS}*-verhaal en aan de andere kant is er de verantwoordelijkheidsattitude van het personeel. Het gaat juist om de combinatie van deze zaken. Door die combinatie is een bepaald proces naar boven gekomen, want enkele jaren geleden werd het begrip "verantwoordelijkheidsattitude" helemaal niet gebruikt bij de bespreking van de jaarrekening.

Er is bewust gekozen voor *pro^{BIS}*, omdat niet alleen het boekhoudkundige systeem geoptimaliseerd moest worden, maar ook omdat het college de pretentie had de bedrijfsvoering daarin mee te nemen. Het was dan ook meer dan het vervangen van een boekhoudkundig systeem. Niemand had er enig idee van dat invoering van dit systeem binnen de provinciale organisatie tot grote problemen zou kunnen leiden. Het systeem was bedoeld om de weg die met het invoeren van de bladspiegels was ingeslagen te optimaliseren. Daarvoor was niet alleen dit systeem nodig, maar was het ook nodig dat college, management en ambtenaren daar volledig voor wilden gaan. Zover is het nog niet.

De heer HOLMAN hoort nu dat er een systeem is ingevoerd en dat het daarna allemaal fout is gelopen.

De heer WEGGEMANS zegt dat heel bewust voor dit systeem is gekozen; daar zat een duidelijke filosofie achter.

De heer HOLMAN blijft het raar vinden. Er is voor een systeem gekozen, omdat men wist wat men ermee wilde en na een jaar moet de conclusie zijn dat het systeem niet werkt.

De heer WEGGEMANS wil niet zeggen dat het niet werkt, want het gaat werken.

Het college heeft op een bepaald moment wel besloten de adviseurs weg te sturen, want het eindeloos in huis houden van die adviseurs is ook verwennerij van de organisatie. De organisatie moet zelf met het systeem werken.

Bij de invoering van *pro^{BIS}* was de ambitie hoog. Redelijk snel na elkaar werden allerlei modules ingevoerd en daarbij betrof het meer dan alleen het boekhouden.

De heer HOLMAN wijst op de woorden "herbezinning" en "herimplementatie" in het accountantsrapport.

De heer WEGGEMANS zegt dat de modules niet zo snel waren in te voeren als was voorzien. Zo loopt de projectadministratie nog van geen kant, maar dat is wel iets anders dan de urenregistratie. De herimplementatie van *pro^{BIS}* in 2004 heeft alles van doen met het meer gecompliceerde deel projectadministratie. Achteraf is ook door het college geconstateerd dat invoering daarvan een langere tijd nodig heeft.

De heer ENGELS vraagt of hij goed begrijpt dat ook de deskundigen deze problemen niet hadden voorzien.

De heer WEGGEMANS bevestigt dit.

De heer ENGELS vraagt of achteraf dan wel iets is te zeggen over de problematiek binnen het apparaat.

De heer WEGGEMANS zegt nog op de maatregelen te komen.

De heer ENGELS wil een analyse horen, want waar zijn die maatregelen dan aan opgehangen?

De heer WEGGEMANS wijst erop dat Drenthe niet kan terugvallen op ervaringen die elders zijn opgedaan. Drenthe heeft het systeem ingevoerd en Gelderland is van plan het in te voeren. Drenthe was destijds redelijk tevreden met zichzelf dat het vooroplep. Het bladspiegelverhaal is daarbij genoemd en het meten van het maatschappelijk rendement. Het college loopt nergens voor weg en heeft ook niet laconiek willen reageren, het heeft alleen geprobeerd duidelijk te maken hoe het tegen bepaalde feiten aankijkt. Als er al laconiek is gereageerd dan is dat omdat in overleg met de directeur-griffier al een aantal veranderingen in gang is gezet.

De heer ENGELS zegt dat de woorden over ambitieniveau, inzet en implementatie binnen het ambtelijk apparaat hem deugd doen, maar is het dan misschien zo dat er wel voldoende ambitieniveau is en dat in de top van het apparaat voldoende kwaliteit is om het proces in gang te zetten, maar dat het vervolgens in de linies gaat haperen?

De heer WEGGEMANS wijst erop dat een veranderingsattitude nodig is, maar dat het allemaal heel snel begint te haperen als de apparatuur te weinig gebruiksvriendelijk is. De eerste actie is dat in 2002 en 2003 gewerkt gaat worden aan de verbetering van de verdere uitrol van *pro^{BIS}*. De herimplementatie in 2004 moet voorbereid worden en die herimplementatie moet gekoppeld worden aan een nieuwe release software. Dat is jammer, maar het moet wel.

De heer BAAS heeft de indruk dat de gedeputeerde nu vooral probeert te zeggen dat het ook aan technische aspecten lag, maar in het accountantsrapport staat dat niet duidelijk was wat de organisatie precies wilde. De organisatie had dan misschien wel een hoog ambitieniveau, maar kon dat niet vertalen in concrete plannen.

De heer WEGGEMANS zegt daarom te spreken over het verbeteren en de verdere uitrol van *pro^{BIS}*. Het verbeteren is verkeerd ingeschat en een ander ervaringsfeit is dat de uitrol van *pro^{BIS}* anders moet dan tot nu toe is gedaan. Dat gebeurt nu en dat eindigt met de herimplementatie in 2004 met andere software.

Het tijdschrijven wordt volledig ingevoerd en als plicht voorgeschreven. Excuses dat men niet met het systeem overweg kan, worden niet meer geaccepteerd. Het tijdschrijven wordt gekoppeld aan de jaarplannen van medewerkers en omdat de beoordeling van de medewerkers aan de hand van die jaarplannen gebeurt, is tijdschrijven niet alleen meer een hulpmiddel maar een noodzaak. Als managers bij de directeur-griffier om personeelsuitbreiding vragen en zij kunnen niet aantonen hoeveel uur aan wat besteed wordt, dan hoeven zij niet weer langs te komen. Deze wat harde maatregelen zijn nodig, want er waren medewerkers die het tijdschrijven weigerden. Maar vanaf nu is dat over. Het is een cultuuromslag en het heeft alles van doen met een verantwoordelijkheidsattitude. Het tijdschrijven heeft overigens niet met de herimplementatie te maken. Het systeem wordt wel wat gebruiksvriendelijker gemaakt, maar dan moet het ook gebeuren.

De heer NIJENBRINKS heeft begrepen dat het niet lukken van *pro^{BIS}* niet alleen door technische problemen is veroorzaakt, maar ook omdat er binnen het apparaat nogal wat weerstand tegen was. Is in de Ondernemingsraad hierover gesproken en lopen de meningen hierover nu parallel?

De heer WEGGEMANS zegt de geluiden over de gebruiksonvriendelijkheid te kennen. De provincie kent een administratieve organisatie. Daar zit een systeem achter. Dat systeem wordt herzien en geactualiseerd. De interne control wordt opnieuw opgezet.

Bij de reorganisatie van het apparaat is niet heel nadrukkelijk gekozen voor het apart plaatsen van de controlfunctie, er is een koppeling gebleven met financiën. Tijdens de reorganisatie was dat model het maximaal haalbare, maar nu wordt control een zelfstandige functie. Daarmee wordt aan de kritiek van de accountant tegemoetgekomen.

Het bereiken van een attitudeverandering is misschien niet ingewikkeld, maar toch wel een moeizaam proces. Ter illustratie hiervan wijst spreker op wat in de derde alinea op pagina 34 van het Sociaal Jaarverslag 2001 staat. Uit deze alinea blijkt dat de hele organisatie in onzekerheid verkeerde, terwijl slechts een paar groepen gereorganiseerd werden. Hieruit blijkt dat zich binnen een organisatie problemen voordoen als verande-

ringen niet zo snel als werd gedacht kunnen worden doorgevoerd. Dat is niet alleen de schuld van het systeem, het is alles bij elkaar dat voor dit gevoel zorgt.

Het college trekt zich deze dingen bijzonder aan, wil ze ook bepaald niet bagatelliseren en is heel druk bezig met het zoeken naar oplossingen.

De heer ENGELS neemt dit graag aan. Waarom las de gedeputeerde juist deze passage uit het Sociaal Jaarverslag voor? Was het de bedoeling aan te geven dat er een politiek-bestuurlijk gezag is met daarnaast een ambtelijke organisatie en dat de verhouding volstrekt eenduidig is, of was het de bedoeling aan te geven dat dit gezag toch wat ondergeschikt is aan de individuele beleving van ambtenaren?

De heer WEGGEMANS zegt vooral enige nuance te hebben willen aanbrengen in wat zo gemakkelijk wordt gezegd: "Regel een veranderingsattitude en daarmee zijn de problemen opgelost." Er is een heel proces te gaan, het bestuur moet zorgen voor goede faciliteiten, maar ook de aansturing die loopt van directie via de managers naar de medewerkers moet goed zijn.

In antwoord op de vraag van de heer Holman zegt spreker toe dat nog voor de begrotingsbehandeling hierover nadere informatie wordt gegeven. De lijn over 2001 is duidelijk en het college hoeft daar alleen nog aan toe te voegen wat wordt gedaan om het beter te maken. Daar hoort namelijk niet alleen een andere attitude bij maar ook andere apparatuur.

De heer HOLMAN zegt niet zozeer geïnteresseerd te zijn in een verdere analyse van wat is gebeurd als wel in de vraag hoe verbeteringen kunnen worden bereikt. De verbetertrajecten die zijn uitgezet, leveren pas in 2004 output. Het CDA wil volgend jaar niet weer zo'n managementletter, als nu voorligt, ontvangen. Er zullen aanzienlijke verbeteringen moeten komen en het CDA wil nu horen hoe het college die denkt te bereiken en welke maatregelen worden genomen die redelijkerwijs garanderen dat er volgend jaar een andere rapportage komt.

De heer WEGGEMANS wijst erop dat de controlefunctie vooral afhankelijk is van goede bladspiegels. Het verhaal van de toerekening van de apparaatskosten zal in de rekening over 2002

voor elkaar zijn. Wat de accountant nu heeft gesignaleerd, zal niet weer voorkomen. Spreker zegt echter niet toe dat wat volgens het stuk in 2004 in werking treedt, eerder gerealiseerd zal zijn. Hij kan wel uitleggen waarom het niet eerder kan dan in 2004. Het gaat hem ook te ver te zeggen dat, als het niet eerder dan in 2004 kan, de controlefunctie van de staten zoek is.

De heer HOLMAN kan zich voorstellen dat met *pro*^{BIS} nog een heel traject is te gaan. Blijft de vraag hoe het heeft kunnen komen dat een systeem is geïmplementeerd dat bij lange na niet heeft gebracht wat ervan werd verwacht. Maar ook de accountant zegt in zijn samenvatting heel nadrukkelijk dat de interne controle onvoldoende heeft gefunctioneerd.

De heer WEGGEMANS herhaalt dat de interne controle opnieuw wordt opgezet en dat het college daarmee de kritiek van de accountant hoopt te laten verdwijnen.

Het alternatief voor het niet invoeren van *pro*^{BIS} was het invoeren van een ander boekhoudkundig automatiseringssysteem. In dat geval waren veel zaken gemist waarmee het apparaat nu druk doende is die wel voor elkaar te krijgen.

De heer BAAS vraagt of, ondanks dat *pro*^{BIS} niet voor 1 januari 2004 functioneel is, de garantie kan worden gegeven dat de staten hun controlerende taak in een dualistisch stelsel met ingang van volgend jaar op een goede manier kunnen uitvoeren.

De heer WEGGEMANS zegt toe dat de bladspiegels bijna perfect zullen zijn. Dat is in de eerste helft van 2003 te organiseren, omdat daarbij gebruik wordt gemaakt van de resultaten over 2002. Het is ook de bedoeling de rekening 2002 bij de Voorjaarsnota 2003 aan de orde te hebben. Waarom dat dit jaar niet gelukt is, zal de commissie inmiddels wel hebben begrepen.

De heer ENGELS vraagt of in de verbeterde interne controle ook een meer substantiële rol is voorzien van de Stafgroep Financiën en Control (FC).

Mevrouw NIEUWENHUIZEN wijst erop dat *pro*^{BIS} de controle juist bemoeilijkt. Het blijft dus tot 2004 moeilijk voor de staten om te controleren.

De heer WEGGEMANS zegt dat *pro^{BIS}* gewoon gebruikt blijft worden. In 2004 wordt daar iets aan toegevoegd om het projectverhaal duidelijker te maken, maar daarna is er weer een geheel. De modules zijn verschillende onderdelen van *pro^{BIS}* en een aantal daarvan werkt gewoon goed. Financiën en control worden dan gescheiden. In dit systeem hangen financiën en control wel af van de gegevens die uit de productgroepen komen. Het is niet meer het ouderwetse boekhoudkundige systeem waarbij alles via financiën loopt.

De heer ENGELS meent dat het een stimulans kan zijn wanneer de Stafgroep FC door de politieke leiding in staat wordt gesteld met enig gezag bijsturend te werken, met name naar die productgroepen die er "geen zak van bakken".

De heer WEGGEMANS zegt dat de Stafgroep FC heel druk is geweest met het verlenen van bijstand op allerlei terreinen omdat de productgroepen er niet uit kwamen. Uiteraard gebeurde dit met gezag, maar de bijstand was allemaal wel afhankelijk van het directe werk van dat moment.

De VOORZITTER stelt vast dat de commissie zeer groot belang hecht aan haar controlerende rol. Het college heeft voor de algemene beschouwingen een brief met nadere acties toegezegd. Is het in het kader van de voorbereiding van de statenvergadering van 18 september niet mogelijk de staten een brief te sturen waarin wat nu is toegevoegd, nog eens wordt verwoord en waarin ook wordt meegedeeld welke concrete acties het college zich voorstelt te nemen?

De heer WEGGEMANS wil die mogelijkheid wel bekijken. De acties kunnen wel toegelicht worden, maar voor de rest is eigenlijk meer tijd nodig, omdat wel duidelijk moet zijn dat wat wordt opgeschreven, ook echt gaat gebeuren. Bij de algemene beschouwingen hebben alle fracties de kans overal over te spreken. Het lijkt hem jammer voor 18 september minder te vertellen wat zes weken later wel allemaal duidelijk is.

De VOORZITTER zegt ook niet voor luchtfietserij te pleiten. Zij heeft echter de indruk dat de commissie informatie voor de statenvergadering op prijs stelt.

De heer HARLEMAN vraagt zich af of de staten en de statencommissie zaken als *pro^{BIS}* en de interne controle wel moeten bespreken. Het gaat daarbij om taken van het college. De staten krijgen een productbegroting en een productrekening en die moeten zij controleren. De constatering moet nu zijn dat de gegevens die het college de staten verstrekt onbetrouwbaar zijn. Hoe het college aan de gegevens komt, is spreker worst, het gaat hem erom dat er nu voldoende garanties moeten komen dat de gegevens de volgende keer betrouwbaar zijn. Misschien moeten de staten ook wel helderder aangeven waarop zij het college willen controleren. De commissie zou helemaal niet moeten discussiëren over de moeilijkheden met *pro^{BIS}*.

De heer ENGELS vindt deze opmerking onzin. Hij vindt het interessant te horen hoe GroenLinks met het dualisme denkt om te gaan, maar elke fractie maakt zelf uit hoe zij haar controlerende taak invult. Het is zeker niet de ambitie van D66 om over *pro^{BIS}* op zich te spreken, maar uit het accountantsrapport blijkt dat dit systeem heeft gezorgd voor een vrij ernstig probleem. Het is dan niet meer dan normaal dat hierover in de commissie wordt gesproken, want alleen dan wordt duidelijk hoe het verder moet en kan.

De heer HARLEMAN wijst op het gevaar dat de staten op de stoel van het college gaan zitten wanneer zij gaan meedenken over oplossingen. De staten geven het college de opdracht met betrouwbare gegevens te komen en zij moeten niet discussiëren over hoe het college aan die gegevens komt.

De heer ENGELS merkt op dat dit zojuist door de voorzitter is verwoord en dat dit al bijna is toegezegd.

De heer WEGGEMANS zegt toe de vraag in de volgende collegevergadering te zullen inbrengen. Het college zal zijn best doen om in plaats van voor de begrotingsvergadering voor 18 september met gegevens te komen. Hij wijst er nogmaals op dat de staten er natuurlijk ook niet zoveel aan hebben als de gegevens in twee etappes worden aangeleverd.

De heer NIJENBRINKS deelt die mening. Als de afspraak kan worden gemaakt dat alle wezenlijke informatie voor de begrotingsbehandeling wordt aangeleverd, hoeft hij voor 18 september niets te ontvangen.

De VOORZITTER stelt vast dat de commissie vooral duidelijkheid wil over het kader waarbinnen de staten hun controle kunnen uitvoeren. In eerste termijn zijn hiervoor verschillende elementen aangereikt en het college is verzocht dit kader nogmaals in een brief vast te leggen.

TWEEDE TERMIJN

De heer NIJENBRINKS zegt de kritiek die in eerste termijn is geuit niet terug te nemen, al distantieert hij zich van termen als "onbetrouwbaar". De beantwoording door het college was anders dan in voorgaande jaren. Nu is duidelijk geworden waar de problemen liggen en het college heeft toegezegd dat er voor de begrotingsbehandeling een duidelijk stuk ligt op grond waarvan de fracties kunnen bepalen of zij er vertrouwen in hebben dat de stukken de volgende jaren op een andere manier worden gepresenteerd dan nu. Het is spreker inmiddels duidelijk dat de opmerking van de heer Engels over de Stafgroep PO sloeg op een eerdere discussie over het personeelsoverschot.

Spreker dankt de gedeputeerde voor zijn beantwoording en hij ziet het toegezegde stuk met belangstelling tegemoet.

De heer HOLMAN dankt de gedeputeerde voor zijn toezegging. Hij hoopt dat het college in staat is de verbeteringen heel duidelijk aan te geven. Spreker constateert dat ook het college zich de kritiek zwaar aangetrokken heeft, al blijkt dat niet zozeer uit de reactie op het accountantsrapport. Het is belangrijk dat de garantie is gegeven dat er volgend jaar sprake is van een goede interne controle en dat dan een begroting wordt voorgelegd die redelijk in overeenstemming zal zijn met het resultaat. Een resultaat dat vele procenten afwijkt van een begroting en waarbij die afwijking pas achteraf kan worden verklaard, duidt niet op een goede manier van werken.

De heer HARLEMAN zegt zijn verdere opmerkingen te bewaren voor de statenvergadering.

De heer ENGELS dankt de gedeputeerde voor zijn niet ontwijkende reactie op de harde kritiek. Er komt nu een proces op gang om nader met elkaar te communiceren over het wegwerken van een aantal wezenlijke problemen en daarbij wenst D66 het college veel sterkte.

De heer BAAS is de gedeputeerde erkentelijk voor de wijze waarop deze het boetekleed heeft aange trokken.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN zegt in de statenvergadering op het stuk terug te komen.

De heer WEGGEMANS wijst erop dat als het om de productgroepen gaat - en dat is de eigenlijke bedrijfsvoering - het verschil tussen begroting en rekening heel klein is.

De heer HOLMAN zegt dat de afwijkingen per afdeling soms gigantisch zijn.

De heer WEGGEMANS zegt dat het om het totaal gaat.

De VOORZITTER stelt vast dat de discussie in de staten wordt voortgezet.

De staten willen, daar dit nodig is om goed te kunnen controleren, in de rapportage helder hebben in hoeverre doelen en prestaties zijn gehaald. Volgens de gedeputeerde zullen in de volgende rekening de bladspiegels in bijna perfecte vorm worden aangeleverd, maar spreekster roept de commissie op zelf ook verbeteringen aan te dragen.

15. Sluiting

De VOORZITTER sluit om 17.25 uur de vergadering.

GB

TOEZEGGINGEN

gedaan in de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie, gehouden op 28 augustus 2002 in het provinciehuis te Assen.

Pagina

- 3 DE VOORZITTER zegt toe na te zullen denken over de door de heer Blanksma genoemde criteria.
- 21 De heer WEGGEMANS zegt toe dat nog voor de begrotingsbehandeling informatie wordt gegeven over de veranderingen die worden doorgevoerd om te bereiken dat de rekening 2002 duidelijker wordt.
- 21 De heer WEGGEMANS zegt toe dat de bladspiegels in de rekening 2002 bijna perfect zullen zijn.
- 22 De heer WEGGEMANS zegt toe in het college te bespreken of de gevraagde gegevens voor 18 september kunnen worden verstrekt.